

30

Γραμμείο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Μαι. VIII 32/1976

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15-12-69 / 15-1-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Γερακιάριαν ..
(παλαιότερον ὄνομα : *Γεράντζα* ..), Ἐπαρχίας .. *Κιλικίας* ..,
Νομοῦ ..... *Κιλικίας* .....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. *Διαχέτης*
... *Ρωσείδης* ... ἐπάγγελμα .. *Διδάσκαλος* ..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. *Θεσσαλονίκη* .. *Κιλικίας* ..
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... *4* .....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. *Εφραίμίδης* .. *Γρηγόριος* ...
Τὸν Σουμειλίαν ..
ἡλικία ... *68* ... γραμματικαὶ γνώσεις .. *Απ.φ.α.τ.ε.* ...
ὀκμ. : Σχολεῖον ... τόπος καταγωγῆς .. *Ἰλίου* .. *Πατρὸς* ..
ν.π. .. *Ἐπαρχίας* .. *Πατριάρχου* .. *Χορὰ* .. *Τραπεζούντης* ..
β) *Πατριάρχης* .. *Ἰσχυρὰ* .. *Πατριάρχης* .. *Πατριάρχης* .. *Πατριάρχης* ..
τὴν Γερε .. καὶ ἐπάγγελμα .. *Πόρτες* ..

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; ... *Τὴν* ... *Πεδινὰ* .. *Διὰ* .. *Επαρὰν* ...
καὶ .. *τὴν* .. *Λαοδικὴν* .. *Διὰ* .. *τὴν* .. *Βοσκήν* .. *Ποιμνίων* ..
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; .. *ὑπῆρχαν* .. *χωριστά* .. *Περιοχαὶ* ..
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Εἰς .. *ὀκμ. μὲν* .. *Πρόσωπα* .. *Ταυτέων* .. *ἐξ* .. *τῶν* .. *χωρικών* ..
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; .. *Τὸν* .. *Διένειμε* .. *Εἰς* .. *ὀκμ.* .. *Τὸν* .. *Τέκνα* ..
ὀκμ. μὲν .. *ὀκμ. μὲν* .. *ὀκμ. μὲν* .. *ὀκμ. μὲν* ..

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

..... *ἐν ἀμφοτέραις* .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *ναί, διαστ. π. ἐκτὸς τῶν ἡμερ. πτωχρ.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

... *δεν ἐπὶ ἡμέραν πωλῶν καὶ πωλῶν* .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

οἱ πρὸν κιν. τῶν χωρικῶν ἐξήταν καὶ τὰς ἐξιδέτο. μέλοι

τῶν σινομακικῶν, δι. περιτρεφῶν, δι' ἀναπνεύσειν τῶν ἔργων τῶν

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

ναί, ἐκ. μισρὴν ἀφ' ἑσθρῶν καὶ ἐκ. ὁμόριον χωρικῶν.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *κυρίως... ἐκ... Ρωσίας* .....

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *δια... μακρῶν χρον. μὲν*

διάστημα καὶ ἐκ... τεχν. τῶν .....

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Ἐλιπαίνοντο διὰ ζωϊκῆς καὶ φυτικῆς (βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων).....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1931.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. εἰς σιδηροῦν ἄροτρον: 1931, ..

λιχνιστικῆ. 1932, .. ἀλυσσιστικῆ. 1937.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. ἀπὸ κατ' ἐξοχὴν καὶ ἀπὸ τοῦ κατ' ἐξοχὴν

ἡν. εἰς τοῦτο .. τεχνικῶν. ἡ προμηθευτικὴ ἐν .. ἐγίνετο .. ἐν τῇ προμηθευτικῇ τῇ παροῦσῃ ..

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. κεραυ. η. π. 4. ... 7. .... 10. ....

2. ἄ. ξ. π. .... 5. .... 8. ....

3. γε. ρ. ο. .... 6. .... 9. ....

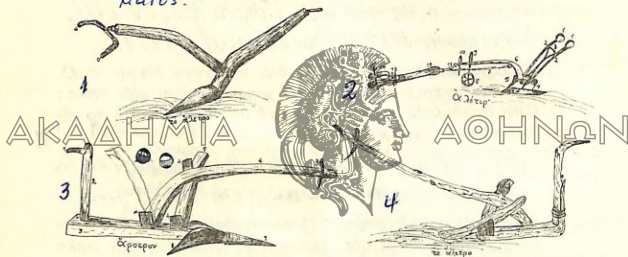

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 1937.....

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..... 1950.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)....193.7.....
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .....193.7.....
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἑ. ιδιοχ. τ. γ. μ. σ.*.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμεγον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ; *ὁμοία π. π. π. ν. ἄχρι 3 σχεδία-
 ματος.*

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. *70... λ. α. β. .... 6. ... 4. ρ. α. χ. .... 11. ....*
 2. *..... 7. .... 12. ....*
 3. *κοκταν. ρ. .... 8. .... 13. ....*
 4. *ζαίτα .... 9. ... μ. ν. κ. .... 14. ....*
 5. *70... α. η. α. θ. .... 10. .... 15. ....*

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

... μιας μορφης .....

ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

σταυραειδή

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; αὐτὴν

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

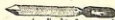
σ. κ. σκεπάρνι... ρ. ἐντὲν (ξύλοφάι)... τελετήρ (τρικλάνι)
καυτάρνι (ῥριόνι) .....

πριόνι

ἀρίδα

ρινί ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.....*βοί, εἰς*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο, (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;.....*δύο*.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
.....*καί, ἢ το ἀναγκαῖος*.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

.....*Παλαιά (ἐν ξύλῳ)*.....*Σημερινά (ἐν εἰσέρῳ)*.....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

.....*Λοῦρα*.....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *1930*.....

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;.....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

....χάμοντρα...ὕπομαίμετρα...τραβιχταί.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

..ἄνδρας (ἰδιοκτήτης)...καὶ αὐτὸν ἀπονεύει τὸν τόπον...
..ἢ ἐν σπορῇ ἢ ἐν ὑπηρεσίᾳ.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

ὁ ἰδιοκτήτης ἐκράτει τὸν ζυγόν...καὶ...ἢ...ἐν σπορῇ ἢ...ἐν ὑπηρεσίᾳ...ἀροστῆρας...τὸ ζῶον...μετὰ...τὸν ζυγόν...τὸν ἐντὶ ἀροστῆρας...καὶ...τὸ ἄροτρον

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.μετὰ ἄλλου ζώου

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

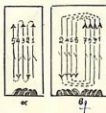
..μετὰ βονκέντραν, ἀπὸ...ἐκαστοῦ.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ὡς τὸ σχεδιάγραμμα β, δηλ. περιφερειακῶς....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασιές, μεσδραδες κ.λ.π.) ;

... ε.π.ο.ρ.ί.α. - ε.π.ο.ρ.ί.α. ....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μετὰ αὐλακίαν ;

... καὶ ἐχωρίζετο μετὰ αὐλακίαν ....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

... Βαθιά ....

.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Εἰς τ.μ.ι. σπορὰν. π.μ. πατατάς.* .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

.. δύο ... τρία ... ὀργμ' κατ' ε' .. ..

Τὸ πρῶτον τὰ Μαιῶν (Νικτόν.) .....

Τὸ δεῦτερον τὸν Ἰούλιον (Δευτέρωμα.) .....

Τὸ τρίτον τὸν Ὀκτωβρίον (Τρί. β.τ.άρ.) .....

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

τρία : Σεπτέμβριον ... Ὀκτωβρίον, ...
Νοεμβρίον .....

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.. δύο .....

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... *δύο ... τρία* .....

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ... *δι. δ. ακι,* ....

.. Τονρ. β.αἰς, .. Τ.ε.κ.ε.μ.εῖς .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

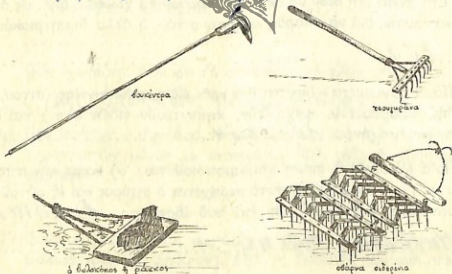
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

.. Μ.Ε'. ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἐργεῖται μὲ τὴν ἐξ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάππα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχθυογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

...VXI, OHOI...KE! D...GXE OI...G...G...G...

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

24. 2207

- 7) Ποία χωράφια έκαλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διὰ τὴν σπο-
ραν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἶδους. Τα ὀσπρία ἔχουν ὅλα τὰ χαρακτηριστικά τους

ειδους. Τα παλαια Τ.Μ.Τ. Τα νεωτερα Τ.Μ.Τ. Τα
 εορταζον... αλφ. οργων. Ημ. Α. η' α. α. βαρυς. (επορα
 πετ. κχτη.)

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

... Recepten: .....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. *καὶ μὴ λαμβάνει*.....

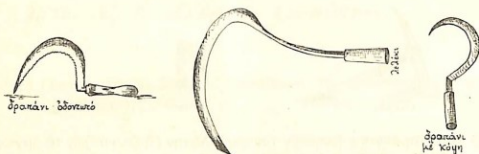
καὶ ἄλλως. καὶ' ἐν ἰαμοῖς

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....
Με τὸ δρεπάνι (... καὶ τὸν ...) ... ὁ μαϊευτικὸν ... πρὸς ...
... τὰ ἀλλελέκτα ... λῶν ... ἐχέει ... ἡ μὲν ...

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσοι) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χορτά (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Με δρεπάνια καὶ κόσσοι (κερεντίν)*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) .....
... ὁμαλῇ

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή· του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

ἀρλῇ καὶ ξυλίνῃ

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .οἱ ἀθηραργεῖαι.....

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .οἱ ἀμνοκαμῖαι καὶ τὰς ἀλίσαινας καὶ τὰς ραβδῖνας ἀμεινόντο. καὶ κριθῆς, τὰς ρεβιθῆς καὶ ἀλλὰ μὲν τροφὴν καὶ φυτῶν.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. .ἡ δὲ τὰς ἀμνοκαμῖαι.....

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; .οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους .οἱ δὲ σταχυῶν .οἱ χερσὶν καὶ τὰς τακτοποιεῖν .οἱ δὲ σταχυῶν .οἱ χερσὶν καὶ τὰς τακτοποιεῖν .οἱ δὲ σταχυῶν .οἱ χερσὶν καὶ τὰς τακτοποιεῖν.....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .ἡ δὲ σταχυῶν .οἱ χερσὶν καὶ τὰς τακτοποιεῖν .οἱ δὲ σταχυῶν .οἱ χερσὶν καὶ τὰς τακτοποιεῖν.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ...ο... ..

...Ναι, ἀγκαλιές. ....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

... Ἄνδρες... αἱ... γυναῖκες... ἤρχοντο... θερισταί,
οἱ... οὐδαμῶς... ἔρχονται... ὡς... ἐπαγγελματίαι...
... Ναι... θερίζουν... θερισταί... ..

- 2) Πῶς ἡμεῖβοντο αὐτοὶ με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἐποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

... κατ' ἐποκοπὴν... εἰς χρῆμα... μετὰ φαγη-
τον... ..

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ... ἔφερον... ..

... χεῖρα... πρὸς... ἀριστερᾶν... ..
... καὶ... περιεβαλλόντων... ..
... ἐφ' αὐτὰς... (ζώνες) ... ..

- 4) 'Εδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἰδίδετο.....
.....

- 5) 'Ετραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

θερέετ' ἀρχατ' θερέετ.ε.
θα εφάτω τὴν κοσάραν-
ἐν κοσάρα ὕβρεον
ἐν τ' ἀρχατ' κομηνίω.

- 6) Πού τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδη.

τὴν τελευταίαν ἡμέραν τὸν θερισμὸν
εἶπε ε.μ.ε. π.ε.τ. το. χωράφι. ε. ἡμερὶς τῆς. και.....
ὅποιος.. ἐμ. τὴν.. ἡμέραν.. ἀρχατ.ε.. ν. τὴν..
πρασφίμα. χερσὶν.. σταχίον.. ἐλκίμα.ε.ε.
ἀμοι.β.τὴν.. Ν.ε.β. το. τῆς.. τὴν.. χωράφιαν
ἀναλιν.ε.ε.ε. κ.ε.ρ.ε.μα... τὴν.. ταί.φ.α.ε.ε.ε.
τῆς Ν.ε.ρ.ε.ε.ε. τῆς ἡμέρας τῆς τελευταίας
ἢ ἡμέραν κατεσκεύαζαν πλῆμ.ε.ε.ε. (ἀποθερ).

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

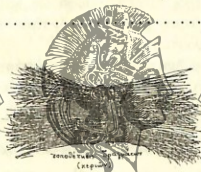
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

τὴν.. ἡμέραν.. ἡμέραν..
.....
.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τοὶ χερσὶ βλάτ... ἀνκεμέν. τραν... ε. μιμνήσκει
 πρὸς παρθε... ἐν... τὰ... ἐκ... ε. ν. α. α.
 βαν... ε. πλεον... ἐμ. π. ε. ρ...
 κατὰ τὸ... ἐξείμ... ἀρ. β. μ. ο. λ. α. π. α. α. ἰ. χ. η. η. α.
 ἔλιν...
 .....
 .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

ἐκκεντρώνοντο... εἰς... ὠρισμένον...
 μ. ε. ρ. ε. ... μ. α. ι. ... ἀτὰ π. ο. θ. ε. τ. ο. ν. λ. ο. ... ε. τ. α. ρ. ε. σ. α. η.
 .....
 .....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *τὴν καλλιέργειαν*
ἔρχεται. τὸ 1.8.45... ἡ σπορά... ἔρχεται. τὸν
Μαρτίου...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... *Μ.ε... ἄροτρον...*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ θηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐσυν-
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... *Ναι...*

ἡ σπορά... τὸν Μάρτιον, σελήνη. Μ.εῖν,
ἀποθήκη κ.ε.ε.ε...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). *τὸν Μοῦν, κ.ε. δρέπανο...*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Εξρηβί. ηανδριετα... το... αλ. ταα. ταια... ..

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνασιμόν. Συνκεκτρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἡ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. . . . .

ΜΕΤΕΦΙΡΑΝΤΟ... ΕΣ. ΙΟ... ΔΗΜ. Ν. 4...

- 2) Πώς καλεῖται ὁ χώρος όπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ὀλυνισμὸν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

OF MATHS

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκὰθεν εἰς τὸν τόπον σας ἁλώνι διὰ τὸν ἁλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννημάτος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἁλώνι ; .....

.....Πηγή:.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνα. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ...*ἔξω εἰς τὸν... χωρίον*.....

- 5) Τὸ ἀλῶνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

...Εν...αρχαῖοις...ἢ...φιλικῇ...σπουδῇ,

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .. *Απὸ πᾶν*

Ἰσχυρὸν καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυρὸν ἂν ᾖ ὁ Θεός.

- 7) Εἶδη ἀλωνιδῶν (ἀνολόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλ-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

... fraction d'heure ...

- 8) Πώς επισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστοῦ ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνα· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μελίγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀγύρων)... *καθ. κρι. ο. μ. ο. σ. ... καὶ ... ἀναλ. ε. ι. υ. ς*

...διδ. μετ' αὐτὴν καὶ οὐκ αὐτὴν...

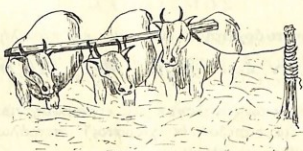
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

 $\frac{1}{6} \times 1$

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνα τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

.....*ἢ ἀλλοῦ...* *Διέβησεν διὰ τοῦτο ἐμὲ οἰομ. ἀρ. φ. κ. ε. .*.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος ὑψοῦς δυο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρῦλουργός, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ οὗτοι ἐξαρτῶνται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

.....*ὡς πρὸς ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα...*.....

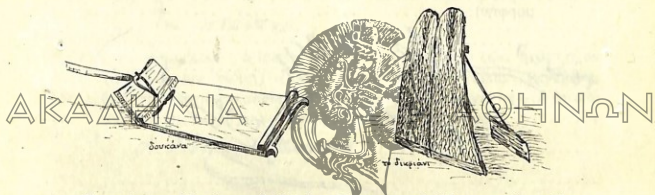
β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἷς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχθυογραφήματα).....

... ит. пр. и др. и т. д.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἑλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἐκ τοῦ τοῦτο ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἐλυνίζοντο (ἢ ἀλυνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχανημα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλυνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων ; *Χρησιμὰ καὶ ἐξο*

4. ...δανυδρ. α. (δανυδρ.)... τὴν ἀναθεῖν
ἐν πρ. μηδενιστο... ἐν... τὴν... ἐκ γὰρ... ἡμεῖς
τὰ... δ. ἐγρία... τὴν... ἡμεῖς... ἡμεῖς... δὲ... δανυδρ.

ἐπὶ ῥο. ἢ ἐπὶ ἄλλοις... διὰ τὴν... ἐκ τῶν... χωρίων.

Pa'... 6.9.14... Pa'... 4.10.14... 17.10.14... 20.10.14...

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Μὲ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου... ἔπαινον... κ.λ'...

τοῦ ἐνὶ ῥυθμῷ... ..

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῦνται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοικράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

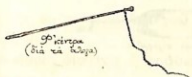
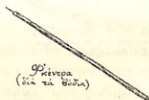

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; ... ὕδα .....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)... ..

ἔλεγετο μ.ε.τ.α.λ.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... *π.ρ.λ.λ.ε.β. ... 67 π.ν. β.ι. ε.α. ....*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Τοὶ κ.τ.λ. κ.χ.α.

- * 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιόγες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ ἄλλα καὶ ἀνελαιβάνον τὸν ἀλωνισμόν

... οὐ. ἴ.δ.η. ... οὐ. γεωργ. κ.χ.α.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

και, με. κα.δ.κ.α.α.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Κο.δ.κ.α.α.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου; (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *ἐν τῇ αὐλῇ* .....

κοπάνος τροχίλος

ξύλο καμπύλον διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἁροῦ δημητριακῶν...

τὸ διείλετο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ... *ὑπὸ τῶν μελῶν* ... *μετὰ τῶν* ... *οἰκῶν* ...
... *μετὰ τῶν* .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχυος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

[illegible]

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

23) Πότε το πρώτον έγινε χρήση αλυσιατικής μηχανής εις τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

...Γενική Πράσινη Συμφωνία... ΑΘΗΝ

β'. Δίχνησμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

...то... Лестница... вырывается... не... то... «Кифкикр»

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...ἐχ.ε. β.χ.ῆμα. στραγγίλον... ἴδ. κ.θ.κ.ν.α.ρ.α. ....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Μετὰ τὴν α.λ.δ.κ.ν.α.ρ.α. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

...ἀ.ν.δ.ρ.α.ς. ....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...ἰ.κ.ρ.υ.τ.ρ.υ.κ.ε.α.ι.ν. ....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

..το δεύτερον. σύμφωνα. λέγεται. σε. μαρ. Ρ. 9. λ. 22.

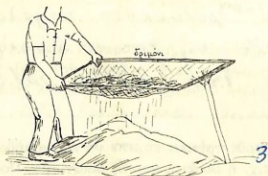
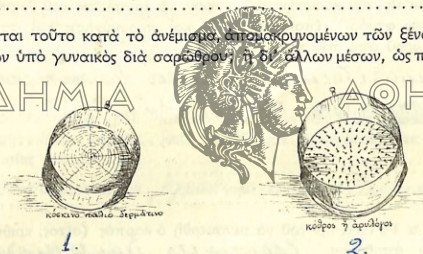
6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

МЕ' адхано по'мито. Деркаго.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρωθῆσαι· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσμί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

νων με ὅπας διαφορῶν μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) . *ως... 2d... 1η' αφ' ο...*

1... 6x6d1. 5. 6. 40.....

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ, τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Σχηματίζεται εἰς σωρόν... 1η' αφ' ο... 2η' αφ' ο... 3η' αφ' ο... 4η' αφ' ο... 5η' αφ' ο... 6η' αφ' ο... 7η' αφ' ο... 8η' αφ' ο... 9η' αφ' ο... 10η' αφ' ο... 11η' αφ' ο... 12η' αφ' ο... 13η' αφ' ο... 14η' αφ' ο... 15η' αφ' ο... 16η' αφ' ο... 17η' αφ' ο... 18η' αφ' ο... 19η' αφ' ο... 20η' αφ' ο... 21η' αφ' ο... 22η' αφ' ο... 23η' αφ' ο... 24η' αφ' ο... 25η' αφ' ο... 26η' αφ' ο... 27η' αφ' ο... 28η' αφ' ο... 29η' αφ' ο... 30η' αφ' ο... 31η' αφ' ο... 32η' αφ' ο... 33η' αφ' ο... 34η' αφ' ο... 35η' αφ' ο... 36η' αφ' ο... 37η' αφ' ο... 38η' αφ' ο... 39η' αφ' ο... 40η' αφ' ο... 41η' αφ' ο... 42η' αφ' ο... 43η' αφ' ο... 44η' αφ' ο... 45η' αφ' ο... 46η' αφ' ο... 47η' αφ' ο... 48η' αφ' ο... 49η' αφ' ο... 50η' αφ' ο... 51η' αφ' ο... 52η' αφ' ο... 53η' αφ' ο... 54η' αφ' ο... 55η' αφ' ο... 56η' αφ' ο... 57η' αφ' ο... 58η' αφ' ο... 59η' αφ' ο... 60η' αφ' ο... 61η' αφ' ο... 62η' αφ' ο... 63η' αφ' ο... 64η' αφ' ο... 65η' αφ' ο... 66η' αφ' ο... 67η' αφ' ο... 68η' αφ' ο... 69η' αφ' ο... 70η' αφ' ο... 71η' αφ' ο... 72η' αφ' ο... 73η' αφ' ο... 74η' αφ' ο... 75η' αφ' ο... 76η' αφ' ο... 77η' αφ' ο... 78η' αφ' ο... 79η' αφ' ο... 80η' αφ' ο... 81η' αφ' ο... 82η' αφ' ο... 83η' αφ' ο... 84η' αφ' ο... 85η' αφ' ο... 86η' αφ' ο... 87η' αφ' ο... 88η' αφ' ο... 89η' αφ' ο... 90η' αφ' ο... 91η' αφ' ο... 92η' αφ' ο... 93η' αφ' ο... 94η' αφ' ο... 95η' αφ' ο... 96η' αφ' ο... 97η' αφ' ο... 98η' αφ' ο... 99η' αφ' ο... 100η' αφ' ο...

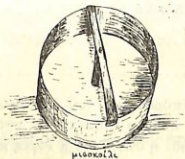
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *Εἰσάγονται εἰς τὴν ἀποθήκην... 1η' αφ' ο... 2η' αφ' ο... 3η' αφ' ο... 4η' αφ' ο... 5η' αφ' ο... 6η' αφ' ο... 7η' αφ' ο... 8η' αφ' ο... 9η' αφ' ο... 10η' αφ' ο... 11η' αφ' ο... 12η' αφ' ο... 13η' αφ' ο... 14η' αφ' ο... 15η' αφ' ο... 16η' αφ' ο... 17η' αφ' ο... 18η' αφ' ο... 19η' αφ' ο... 20η' αφ' ο... 21η' αφ' ο... 22η' αφ' ο... 23η' αφ' ο... 24η' αφ' ο... 25η' αφ' ο... 26η' αφ' ο... 27η' αφ' ο... 28η' αφ' ο... 29η' αφ' ο... 30η' αφ' ο... 31η' αφ' ο... 32η' αφ' ο... 33η' αφ' ο... 34η' αφ' ο... 35η' αφ' ο... 36η' αφ' ο... 37η' αφ' ο... 38η' αφ' ο... 39η' αφ' ο... 40η' αφ' ο... 41η' αφ' ο... 42η' αφ' ο... 43η' αφ' ο... 44η' αφ' ο... 45η' αφ' ο... 46η' αφ' ο... 47η' αφ' ο... 48η' αφ' ο... 49η' αφ' ο... 50η' αφ' ο... 51η' αφ' ο... 52η' αφ' ο... 53η' αφ' ο... 54η' αφ' ο... 55η' αφ' ο... 56η' αφ' ο... 57η' αφ' ο... 58η' αφ' ο... 59η' αφ' ο... 60η' αφ' ο... 61η' αφ' ο... 62η' αφ' ο... 63η' αφ' ο... 64η' αφ' ο... 65η' αφ' ο... 66η' αφ' ο... 67η' αφ' ο... 68η' αφ' ο... 69η' αφ' ο... 70η' αφ' ο... 71η' αφ' ο... 72η' αφ' ο... 73η' αφ' ο... 74η' αφ' ο... 75η' αφ' ο... 76η' αφ' ο... 77η' αφ' ο... 78η' αφ' ο... 79η' αφ' ο... 80η' αφ' ο... 81η' αφ' ο... 82η' αφ' ο... 83η' αφ' ο... 84η' αφ' ο... 85η' αφ' ο... 86η' αφ' ο... 87η' αφ' ο... 88η' αφ' ο... 89η' αφ' ο... 90η' αφ' ο... 91η' αφ' ο... 92η' αφ' ο... 93η' αφ' ο... 94η' αφ' ο... 95η' αφ' ο... 96η' αφ' ο... 97η' αφ' ο... 98η' αφ' ο... 99η' αφ' ο... 100η' αφ' ο...*

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

...ϣ. δευαίτη. κκ. ἄχ. α. ρ. α. Η. ρ. κ. ε. π. ο. α. δ. δ. ε. ν. α. τ. ι. ο. τ. η. ς.
ε. ρ. τ. ο. α. ἁ. λ. ὡ. ν. ι. .... ἱ. δ. α. κ. α. ι. α. ς. ε. λ. ἱ. ε. τ. ο. κκ. κ. ω. ι. ς. ...

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

... Παιπαδιᾶτίκιον, ἀγροφυλακιάτικον, Τεσοκνιᾶτίκιον.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) . ἔ. π. α. . οἶ. ν. ι. α. ς. , ε. ρ. εἰ. δ. ι. ο. τ. η. ς. χ. ἁ. ρ. ο. ν.

.. (ε. ρ. μ. ο. α. ρ. ι. α.) .....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. *ἐγὼ τὸν... ἀκρινῶτα* .....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέροις στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

... *ἀπὸ τῶν... καλυτέρων... στάχυες* .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

... *καὶ...* .....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσῳ χρόνῳ ; ...

... *« ἀναθεῖν »* .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἐσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν· παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . .

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΤΙΑΕΙΟΝ ΤΗ ΕΛΛΑΔΙ
 ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ
 ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΣ
 Αποδ. Πρωτ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
 ΤΡΟΣ
 ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ
 ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΙΣ
 ΤΟΝ
 ΧΡΟΝΟΝ
 ΤΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΤΕΡΙΟΝ ΤΗ ΕΛΛΑΔΕ
 ΕΠΙΟΡΘΩΤΗ ΑΝΘΩΠΙΗΣ ΚΑΙ
 ΠΕΡΙΟΡΕΙΣ
 Αποδ. Ισορ.

ΤΡΟΙΣ
 ΤΟΝ ΕΛΛΕΥΘΥΝΤΙΝ & Ν. ΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΙΣ
 ΕΡΕΒΑΝ

Μορφή σπηλαιό ζώου

ΠΑΤΙΑΕΙΟΝ ΤΗ ΕΛΛΑΔΙ
 ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
 ΠΕΡΙΟΧΕΙΑΣ
 ΑΠΟ. ΠΡΩΤ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΤΡΟΟΣ
 ΚΙΛΙΑ

ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝ
 ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΙΣ
 ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝ

2 ΧΡΕΣ. 10

ΣΚΕΥΗ ΑΙΧΜΑΤΩΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

τὸν γαγγιωτὸν βίον ἀπὸ τῆς προετοιμασίας δια-
τὴν ὑπορὰν τῶν συμμεταρκαίων μέχρι τοῦ ἀλωνισμοῦ καὶ τῆς
ἀποσηκένσεως αὐτῶν.

Ἡμέρες ἀτελείωτες κοπιαστικῆς δουλειᾶς ἐπὶ ὑπορᾶ. Μὲ τὰ χάραιμα
τὸ ξεκίνημα. Μετὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ ἀποστασίου. Πρωτόγονα μέσα, ἡμιόδεον ἄροτρο,
πολύς κόπος καὶ λίγη καλλιέργεια.

Ἡμερία μνητῶν..... Σηπτελὸν τὸν λόγον ἔχει τὸ ἄροτρον. Τότε εἶναι πού
ἡ ἐργασία διαρκεῖ μέχρι ἄρα τὸ ἀπόβροδο.

Ἀλωνισμός! Δύνα ὡς δύναμις ὡς τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὸν ἥλιον, ἐπὶ τὴν βυθὸν, πᾶν
ἐπὶ τὸ δουλεῖν, νὰ ἐπιφορτῇ μαζί μετὰ τὰ ζῶα του γὰρ νὰ ματαρευθῇ νὰ
ἀποσταθῇ τὸ ἐπὶ ἀπὸ τὸ ἐπὶ καὶ τὸ ἄροτρον «λίχνισμα», κομίσματα
τρουβαλίσματα καὶ μεταφορά ἐπὶ ἀποσταθῇ. Νύχτα πιά κι ἡ δουλειὰ ἐπὶ
ἐπὶ τὸν ἥλιον, πᾶν τὸ πρῶτον τὸ ἐπὶ τὸν ἥλιον, ὡς τὸν ἥλιον καὶ
ἐπὶ τὸν ἥλιον καὶ ν' ἀρχίσῃ τὸ ἐπιφορτῇ.

Ὅλα αὐτὰ βέβαια ἀνέκουν ἐπὶ τὸν ἥλιον. Ἐξομολογεσθὲν ὅμως καὶ
ἐπὶ νὰ μὴ γινεύουν γὰρ τὴν γραφικότητα του, τὴν ἀνθρώπινην ἐργασία
του καὶ τὴν ἐπὶ τὸν ἥλιον τῶν πρωταγωνιστῶν του.

Παρακάτω θὰ προσπαθῶμε νὰ δώσωμε μιὰ αἰσθητικὴ περιγραφὴ τοῦ τρόπου καὶ τῶν
μέσων διατὴν ὁποῖον ἐγίνετο ἡ ὑπορὰ, ὁ θερικμός καὶ τὸ ἀλωνισμός.
Ἡ περιγραφὴ ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου, ἀπ' ὅπου καταβάντες οἱ
ἐπιμερινοὶ καίτοι καὶ πρὸς τὸν ἥλιον.

«Ἡ περιοχὴ ἀπὸ τὴν ὁποῖα καταβάντες διέθετε κτήματα γὰρ καλλιερ-
γία καὶ κτήματα γὰρ βοσκή. Ἀντὰ πού ἦταν γὰρ καλλιέργεια, κυρίως
τὰ πεδινὰ, τὰ ἀφίνουμε «νόματα» γὰρ δύο χρόνια, ὥστε νὰ ξαναγεμίσῃ
ἡ γῆ ἐπετιμῇ οὐδὲ καὶ τὰ καλλιεργῶμεν τὴν τρίτη χρονιά. Σ' αὐτὸ
μας βοηθοῦσε τὸ ὅτι οἱ καλλιεργεῖς μας ἦταν περιωρισμένοι καὶ τὰ χωρά-
για μας ἄρμετα.

Δὲν ὑπάρχον ἐπὶ τὴν περιοχὴν μας τριφυλίσματα καὶ μοναστήρια. Τόσους τῶν

χωροφυλῶν εἴμασταν δι' ἴδιοι οἱ χωριεῖς. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν οἰκογενειῶν εὐνήθι-
ζαν νὰ μοιράζονταν τὰ κτήνηματα στὰ παιδιά τους, μόνον ὅταν αὐτὰ ἀποφαι-
νοῦσαν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια καὶ ἀνοίγουν διὰ τὸν ἐπιτιμῶν. Ἐν ἐξαι-
ρητικῶν, μετὰ τὸν γάμο, νὰ μένουν στὸ ἴδιο σπίτι μὲ τὸν πατέρα, διὸν
γίνονταν διανομή.

Κανείς μας δὲν διατιροῦσε κολλήρον, οὔτε καὶ ἔρχονταν ἐξῆνοι ἀπὸ ἄλλα
μέρη. Οἱ προύχοντες τὸν χωρίον εἶχαν εὐνήθησιν νὰ χρησιμοποιοῦν ἓνα μέρος
κάθε οἰκογενείας - πότε τῆς μίας καὶ πότε τῆς ἄλλης - γιὰ νὰ τελειώνουν τὴν
ἐργασίαν τους. Μερικοὶ χρησιμοποιοῦσαν καὶ «παραιοὺς», τοὺς ὁποίους προμηθεύον-
ταν ἀπὸ τὰ διηλεκτὰ χωριά.

Ἡ μιμηρὴ ἀποδοὺς τῶν χωροφυλῶν καὶ ἡ περιωρισμένη κτηνοτροφία μᾶς ἀνά-
γκασαν νὰ ξενιτευώμασθε. Πηγαίναμε κυρίως ἐπὶ Ρωβία. Ἐκεῖ καταρτιζόμα-
σταν μὲ τὴν τέχνην καὶ τὸ ἐμπόριο. Πληθὺν ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐμείναν ἐκεῖ καὶ ἄρ-
γότερα πῦρ τὴν οἰκογένειάν τους.

Τὰ χωροφυλῶν καὶ τὰ διηλεκτὰ μετὰ ἡμᾶς ἀπὸ Ρωβία καὶ προέβησαν.

Ἀργότερα πιά, ὅταν μαζευτήναμε ἐπὶ ἑλῶδα μας, ἦρθε ἡ ἑλλογία τῶν
κλιμακίων λιπαρμάτων (1935) καὶ «ἔφαγε» τὸ μάτι μας, ἀλλὰ καὶ ἡ
κοιλία μας.

Γιὰ τὸ ὄργημα χρησιμοποιοῦσαμε τὸ ἄλεκτρο, τὸ ὁποῖο κατασκευάσαμε
μόνοι μας. Ἦταν ἓνας τύπος παρόμοιος μὲ αὐτὸν, ποὺ ἀναφέρεται ἐπὶ
σελίδα 4 ὑπ' ἀριθ. 3 τὸν ἐρωτηματολόγιον.

Μετοχυρίζομασταν εὐδὸς λυγρὰ γιὰ τὸ ζῆλον τῶν ζώων καὶ τὸ γυνὶ ἦσαν
χωρὶς στερα. Ἀργότερα διαδόθηκεν τὸ βόσκειον ἔστρο. ποὺ ἐφαρμόζεται νὰ
χρησιμοποιῶται καὶ ἐνήμερα. Μόνο ποὺ ἐκεῖνο εἶχε μὴ χειρολαβὴ καὶ
τὸ γυνὶ δὲν ἦταν γινετό.

Γιὰ νὰ ἐπιδορῶνουμε τὸ ἄλεκτρο, εἶκαμε τὰ ἐξῆς ἐργαλεῖα: ἐκεπάρν, ρεν-
ζέν (εὐλοφαί), τελέτρ (τρυπάνι), κονζάρ (πρίον).

Γιὰ τὸ ζυγάρωμα χρησιμοποιοῦσαμε βόδια. Μετὰ τὸν ἐπαναπατρισμό (τὴν
ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν) καὶ γύρω στὸ 1935, ἀρχίσαμε νὰ χρησιμοποιοῦμε
τὰ ἄλογα. Ὁ τρόπος καὶ ἡ ἐκτενὴ παραμένει καὶ ἐνήμερα ἴδια.

Όσοι από εμάς είχαν βόδια αμάθευτα έπαιρναν μαζί τους και τις γυναίκες, για να «τραβούν» τα βόδια. Απαράιτη, βέβαια, ήταν η βοήθεια της στο ξέψιμο. Ο ξυρός που χρησιμοποιούσαμε, είχε για ξύλες ξύλα, τα οποία στο κάτω μέρος ήταν γυριστά και άγονταν με λοντριά.

Ψρμώναμε περιφερειαώς και για να κατευθύνωμε τα βόδια μεταχειριζόμασταν την «βουκέντρα». Χωρίζαμε το χωράφι σε επορίες, που έσε χώριζαν μεταξύ τους με βαθιά αύλακιά. Τα χωράφια ήταν «νομάτια», κι έτσι η προετοιμασία άρχιζε τον Μάιο με το πρώτο όρμημα (Νικιά), συνεχιζόταν τον Ιούνιο με το δεύτερο όρμημα (δευτέρωμα) και τελείωνε τον Οκτώβριο με τη επορά.

Ξηρό ή δονλευά ήταν εντατική και τα χωράφια κόπων μαυρί από το χωράφι παίρναμε μαζί μας φαγητό, μέσα στον κούρβα, και νερό, μέσα στον «κπακλό».

Τα φτερά των άρσενων τα καθαρίζαμε με το τρίγωνο εισόδη, που είχε η άκρη της «βουκέντρας», και το θάβαντο μόνον με ένα μαυρόστενο και φαρδύ ξύλο, που το λέγαμε «ταπάν». Τα μέρη που δεν όρμηονταν τα βιάσαμε με τσαπιά και καίματαδες.

Στα ποτιστικά χωράφια συνηθίζαμε να βάζωμε δόπρια, ενώ για τις άλλες καλλιέργειες δεν κάναμε διάκριση.

Ο θερικός ήταν μια ευκαιρία να δουλεύωμε δραστηαίκα να βοηθάμε ο ένας τον άλλον. Κάναμε παρέες (ταϊφά) από φίλους ή συγγενικές ομογένειες και περρίζαμε όλα μας τα χωράφια, με τη σειρά. Είχαμε δε συνήθεια, όταν η παρέα έμπανε σε ένα χωράφι, τότε ο νοικοκύρης, που φρόντιζε να απουσιάει λίγο η τι στιμή, ήταν υποχρεωμένος, όταν επέστρεφε, να «τάση» δ' αυτόν που θα τα έδινε πρώτος ένα χερόβολο στο χυα. κατόπιν άρχιζε το τραγούδι, με πρώτο καλύτερο τον ιδιοκτήτη:

θερέετ' άργάτ' θερέετε (θερίστε, έργάστε, θερίστε)
θα εβάσω την κοβάρον. (θα εβάσω την κόττα)

ἐπὶ τ' ἀρχαῖς κομηνῶν (ἐπὶ τοῖς ἔρμῃς ξεμελῶ).

Τὰ βγάκια τὰ κοβαίμε δέ ὕψος 15-20 ἐκατοστὰ ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ τὸ δέξιμο γίνονταν ἀπὸ τὸν πιὸ ἔμπειρο τῆς παρέας. Οἱ θερρισταὶ εἶχανε ἐπὶ ἄριστερό χερί μία ξύλινη θήκη, «φυλακὴ τίδομητῆ», γιὰ νὰ μαὶ προφυλάσσει ἀπὸ τὸ ὄρεπῶνι. Τὰ χερσόβλα τὰ ἀδίνανε κατὼ καὶ τὰ μαῖωνι οἱ μικρότεροι τῆς παρέας, τὰ ἔκανε ἀγμάλις καὶ ἔραβε ἀπὸ κατὼ τὸ «κότ», γιὰ νὰ μὴ ἄρροπορῇ ὁ σέπης. Ἀπὸ ὁ ἴστος τὰ κονβαλοῦσε ἐπιτα ὁ ἄριστόμενο μέρος καὶ τὰ τοποθετοῦσε σταχυροειδῶς ἐπὶ «ντοκομπεζούνικ» δὲν ὑπῆρχαν εἰδίμοι θεωρεῖται ἐπὶ καὶ τοκοῖαν θεωρεῖται ἀπὸ τῆς προσηκῆ.

ΑΘΗΝΑΝ

Τὸ ἀλώνισμα γίνονταν στὰ ἀλώνια, πού τὰ εἶχαμε ἀναρμένα ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, κοντὰ στὶς θερμωναῖες. Κάθε χρόνο, στὴν πλησίαζε ὁ καιρὸς, τὰ καθάριζαμε καὶ τί ἀλφειάμα μέ νεροπαλὴ κοπριά. Στὸ κέντρο θα- ναράζαμε τὸν πάσσαλο, πού χρησίμευε γιὰ τὸ ἐπιφορτίσιμα τῆς βουδαῖ.

Μέ τήν ἀνατολή τοῦ ἡλίου ἀηλώναμε τά ἐσάχνα ἐτρωγίς-ἐτρωγίς κι' ἔπειτα δένανε στό πύλο τά βοδιά. Ἄσά τ'ο πατοῦσαν καλά, παίζαμε τήν «δουμάνα», καί πάνω τῆς ἀνέβαινε ὁ νοικοκύρης, πού χρησιμοποιοῦσε τό «μοντού», μή νά κατευοῦνη τά βοδιά. Ξέ μία περίπου ἡρὰ γίνονταν λευῶμα τά ἐσάχνα (τούχ) καί ὄρχιζε ἀπό τά ὑπολοιπὰ μίλη τῆς οἰκογενείας τό λίκνισμα. Για' τίς σονλιές αὐτές χρησιμοποιοῦσαμε τό τεαταλ, τό λεγμεστέρ, τό ἴφεντ'ε, τό ἀσουλί καί τό «κῶτ», μέ τό ὁποῖο ἐπαίρνε ὁ λίκνιστής τό «τούχ» καί τό λίκνιζε ἀπό ἀμῆτ'ε, ἐνῶ ἡ μνηλίνα μέ

τό «κυουπί», δερμάτι από αγριοκόρτα, διμμιωρρήσε αέρα. Ύστερα μόνον τό κοσκίνισμα μέ δερμάτινο κόσμινό καί ξεχώριζε τό βιτάρι από τά «κύβαλα».

Τό βιτάρι μαζεύονταν μέ τό «κίφυν» ή «τρογγυλό» αμρό καί τό αρρόν τό μεταφέραμε στό σπίτι καί τό ρίχναμε στό «άμπρι».

Ήχαμε συνήθεια, τό πρῶτο καινού νά τό ρίχνη στό «άμπρι», αὐτός πού εἶχε «καί ποδαριμό». Πρίν τό ρίξη μέσα, προεβύχονταν μεγαλοφωνῶς. Ὅταν ἀποση-
κώμας ὅλο τό βιτάρι, κερνούσαμε ὅλους ὅσοι βρίσκονταν ἔξω.

Πληρώνουμε τό «άχαρ» στόν δεκαίεστή καί γιά παπαδάκιμο, ἀγροδολα-
κίτιμο καί τσοπανιάκιμο.

Τό τέλος τοῦ ἀγωνισμοῦ μᾶ εἴρισε κατήκοποι, ἀλλά ἐνδραστεμένους οἷον
ἱσχυράσαμε τροφή γιά τόν χειμῶνα καί ὅλη τή χρονιά.

Ὅταν ἐματὰσταθήκαμε στό ἔλασά μας, ἐφαρμόσαμε τήν ἴδιαν τακ-
τική καί μεταχειρισθήκαμε τή ἴδια μέθοδο. Ὡς πού ἀρχίσε ἡ ἀποδόσεως τῶν
ἀκαταμάτων καί μᾶ ἤμεινε μόνο ἡ σύμβαση ἀπό τόν πόλο μας καί
εἰς συνήθειες μας».

Φιλόπονοι καί ἐργατινοί, δραστήριοι καί δημιουργοί, κατέρωσαν
νά δημιουργήσουν Γ. Π. Συμμό (1929) καί νά προμηθευτοῦν: τραυτέρ
(1937), μηχανή ἀγωνισμοῦ (1937), μηχανή δειρίματος θεματιῶν (1950), μηχανή
θερίσμου (1950), 2 θερίζωλωνιστικῆς (1963), δύο τραυτέρ (1965) καί νά
ἐξασκοντο ἀγροτική πύξη, πράγμα πού εἶν συμβαίον μέ κανένα ἄλλον
συνεταιρισμό στό νομό Κιλκίς. —

Ἡ συλλογή ἐγένετο ἐν τῷ κυρίῳ Γερμανορίον Κιλκίς. Πληροφορεῖται ἔξω:

- 1) Ὁ κ. Ἐφραίμίδης Γρηγόριος πῶ Σουμελίτου ἐν τραπεζούντας (ἄνθρωπος ἡλικίας Ἀργυροπούλου),
ἐτῶ 68, ἀπόφοιτος δημοτίου.
  - 2) Ὁ κ. Κεμεντζής δέσποινι τοῦ Κυριάκου, ἐν Πόντου (Τερε-Κουΐ Σιβαΐς), ἐτῶ
90, ἀγροίματος, τό μένος πλῆθι παλαιό.
- (Διογένης Σαφ. Ρωσσίσης, διδάσκαλος. Ἡ συλλογή αὕτη ἐγένετο ἀπό τῆς 15 δεκεμβρίου
15 Ἰανουαρίου 1970)

Υ.Γ. Λέν θυμίζουν οἱ κατόικοι περί τῆς κατ' ἐθίμον πυρᾶς.